

Metodický pokyn k provádění vyšetření sluchu u dospělých nad 50 let

Orientační vyšetření sluchu v rámci preventivní prohlídky prováděné podle vyhlášky č. 70/2012 Sb., o preventivních prohlídkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o preventivních prohlídkách“) všeobecným praktickým lékařem (dále jen „orientační vyšetření“) s potřebným zvažáním indikace vyšetření sluchu na otorinolaryngologickém (dále jen „ORL“) nebo foniatrickém pracovišti u dospělých starších 50 let představuje klíčový nástroj pro včasnou detekci ztráty sluchu a následnou intervenci.

Ztráta sluchu, která v různé míře postihuje více než 65 % lidí nad 60 let, je nejen častým problémem stárnoucí populace, ale také významným faktorem ovlivňujícím kvalitu jejich života. Neřešená ztráta sluchu může vést k závažným důsledkům, jako je sociální izolace, emoční problémy, snížení produktivity, předčasný odchod do důchodu, a dokonce snížení kognitivních funkcí včetně zvýšeného rizika rozvoje demence.

K zajištění jednotného postupu při provádění orientačního vyšetření sluchu všeobecným praktickým lékařem a audiometrického vyšetření sluchu ambulantním specialistou (ORL lékař nebo foniatr) u dospělých nad 50 let vydává Ministerstvo zdravotnictví metodický pokyn.

Článek 1

Všeobecná ustanovení

- (1) Cílem orientačního vyšetření u dospělých nad 50 let, s případnou indikací audiometrického vyšetření provedeného příslušným specialistou, je včasný záchyt poruchy sluchu, tak aby se vhodnými opatřeními (např. sluchadly) zamezilo rozvoji poruch komunikačních schopností.
- (2) Orientační vyšetření sluchu dospělých je prováděno všeobecným praktickým lékařem při preventivní prohlídce (vyhláška o preventivních prohlídkách).
- (3) Audiometrické vyšetření dospělých nad 50 let je prováděno na ORL nebo foniatrickém pracovišti. Seznam ORL a foniatrických pracovišť provádějících tónovou audiometrii lze nalézt na <http://www.otorinolaryngologie.cz/>.

Článek 2

Algoritmus preventivního vyšetření sluchu dospělých

(1) *Orientační vyšetření sluchu všeobecným praktickým lékařem*

Vyšetření sluchu dospělých se provádí pravidelně v intervalech každé 2 roky podle vyhlášky o preventivních prohlídkách.

K vyšetření sluchu dospělých je použita alespoň jedna z níže uvedených metod:

- a. vyplnění zkrácené verze standardizovaného dotazníku HHIA-Screening CZ (Hearing Handicap Inventory for Adults), „HHIA“ – (viz příloha č. 1 bod 1),
- b. vyšetření šepotem podle standardizovaného protokolu (viz příloha č. 1 bod 2),
- c. kombinace zkrácené verze standardizovaného dotazníku „HHIA“ a vyšetření šepotem podle standardizovaného protokolu (viz příloha č. 1 bod 3),
- d. vyšetření „screeningovým tónovým audiometrem“ podle standardizovaného protokolu (viz příloha č. 1 bod 4).

Tabulka s přehledem hodnocení orientačního vyšetření sluchu všeobecným praktickým lékařem je v příloze č. 2, tabulka 1.

V případě pozitivního záchytu v rámci preventivní prohlídky (zjištění nebo podezření na nedoslýchavost) je pacient odeslán k tónové audiometrii na ORL nebo foniatrické pracoviště.

Vyšetření sluchu dospělých u všeobecného praktického lékaře se neprovádí u osob, u kterých již byla diagnostikována trvalá porucha sluchu v minulosti a jsou v péči ambulantního specialisty ORL.

(2) *Vyšetření sluchu ORL lékařem nebo foniatrem*

Vyšetření sluchu dospělých po pozitivním záchytu nedoslýchavosti v rámci preventivní prohlídky se provádí tónovou audiometrií provedenou příslušným ambulantním specialistou. U osob, které nejsou schopny aktivní spolupráce při audiometrickém vyšetření, ORL lékař či foniatr zváží provedení objektivní audiologické vyšetřovací metody k vyloučení sluchové vady.

(3) *Výsledek vyšetření sluchu tónovou audiometrií u dospělých (na ORL nebo foniatrickém pracovišti) je:*

– pozitivní (nedoslýchavost), pokud průměr frekvencí 500, 1000, 2000 a 4000 Hz je větší nebo roven 41 dB, nebo

– negativní (normální sluch), pokud průměr těchto frekvencí je menší nebo roven 40 dB. Výsledek se hodnotí pro každé ucho zvlášť. Podrobnosti k hodnocení vyšetření a z něho vyplývající následující zdravotní péči (opakování orientačního vyšetření sluchu v rámci

preventivních prohlídek u všeobecného praktického lékaře či sledování ORL specialistou/foniatrem) jsou popsány v Čl. 3. V případě poruchy sluchu provede ošetřující ORL lékař nebo foniatr další vyšetření k diagnostice nedoslýchavosti a naplánuje další postup.

- (4) Záznam o provedení a výsledku vyšetření sluchu dospělých tónovou audiometrií předává poskytovatel, který daná vyšetření provedl, registrujícímu všeobecnému praktickému lékaři prostřednictvím lékařské zprávy.
- (5) Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS) provádí analýzu a statistické zpracování výsledků vyšetření sluchu dospělých nad 50 let.

Článek 3

Způsob hodnocení a vykazování vyšetření sluchu dospělých ORL lékařem nebo foniatrem

- (1) Provedení vyšetření sluchu dospělých nad 50 let na ORL nebo foniatrickém pracovišti se vykazuje jako zdravotní výkon 71560 „Tónová audiometrie u dospělých nad 50 let po pozitivním záchytu nedoslýchavosti v rámci preventivní prohlídky“.
- (2) Zdravotní výkon 71560 „Tónová audiometrie u dospělých nad 50 let po pozitivním záchytu nedoslýchavosti v rámci preventivní prohlídky“ lze provádět na ORL nebo foniatrických pracovištích, která jsou vybavena tónovým audiometrem a personálně zabezpečena zaškoleným personálem (lékař ORL nebo foniatr a audiologická sestra).
- (3) Při vykázání kódu 71560 je současně uveden výsledek vyšetření sluchu pomocí signálních kódů: 71031 (SIGNÁLNÍ VÝKON LATERALITY K VYŠETŘENÍ SLUCHU – UCHO PRAVÉ, NEGATIVNÍ SCREENING, SLUCH V NORMĚ), 71032 (SIGNÁLNÍ VÝKON LATERALITY K VYŠETŘENÍ SLUCHU – UCHO PRAVÉ, POZITIVNÍ SCREENING, PORUCHA SLUCHU), 71033 (SIGNÁLNÍ VÝKON LATERALITY K VYŠETŘENÍ SLUCHU – UCHO LEVÉ, NEGATIVNÍ SCREENING, SLUCH V NORMĚ), 71034 (SIGNÁLNÍ VÝKON LATERALITY K VYŠETŘENÍ SLUCHU – UCHO LEVÉ, POZITIVNÍ SCREENING, PORUCHA SLUCHU). Způsob hodnocení viz tabulka č. 2 přílohy 2 v závěru dokumentu.
- (4) Pokud je zachycen pozitivní výsledek vyšetření alespoň na jednom uchu podle stanoveného způsobu hodnocení a jedná se o trvalou sluchovou vadu, zůstává pacient v péči ORL lékaře nebo foniatra a následné audiometrické vyšetření k posouzení vývoje sluchové vady je vykazováno dosavadním způsobem, tj. výkonem. 71111. U těchto osob se tedy dále neprovádí orientační vyšetření sluchu dospělých pravidelně v intervalech každé 2 roky podle vyhlášky o preventivních prohlídkách u všeobecného praktického lékaře.

- (5) Pokud je zachycen negativní výsledek vyšetření sluchu na obou uších, tj. není prokázána trvalá sluchová vada podle stanoveného způsobu hodnocení, zůstává pacient v péči všeobecného praktického lékaře. Vyšetření sluchu dospělých se dále provádí pravidelně v intervalech každé 2 roky podle vyhlášky o preventivních prohlídkách.
- (6) Audiometrické vyšetření u osob mladších 50 let nebo pokud je provedeno po 50. roce věku bez návaznosti na preventivní prohlídku u všeobecného praktického lékaře je vykazováno podle dosavadních zvyklostí, tj. výkonem 71111.

Článek 4

Informace o zdravotním výkonu 71560 „Tónová audiometrie u dospělých nad 50 let po pozitivním záchytu nedoslýchavosti v rámci preventivní prohlídky“

- (1) Vyšetření sluchu se provádí na ORL nebo foniatrickém pracovišti. Jedná se o vyšetření neinvazivní, které se provádí v audiologické komoře nebo tiché místnosti. Tónová audiometrie se provádí podle přesně stanovených pravidel a vyžaduje aktivní spolupráci pacienta. Podmínky pro audiometrické měření jsou dány normami (ČSN EN ISO 8253-1 (01 1635)). Cílem vyšetření je stanovení ztrát sluchu určením sluchového prahu pro vzdušné a kostní vedení.
- (2) Základní informace o provádění vyšetření sluchu dospělých nad 50 let, jeho účelu, validitě výsledků a následných opatření podává vyšetřovanému ORL lékař nebo foniatr.

Článek 5

Účinnost

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2027.

ministr zdravotnictví

Poznámka:

- 1) „Tónová audiometrie u dospělých nad 50 let po pozitivním záchytu nedoslýchavosti v rámci preventivní prohlídky“ je zdravotním výkonem nově zařazeným do seznamu zdravotních výkonů (novela vyhlášky č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami) a který bude hrazeným výkonem od 1.1.2027.

Metody orientačního vyšetření sluchu dospělých všeobecným praktickým lékařem

(1) Zkrácená verze standardizovaného dotazníku „HHIA“

Česká verze validovaného dotazníku HHIA-Screening CZ (Hearing Handicap Inventory for Adults) je určena pro rychlé posouzení vlivu sluchové ztráty na sociální a emoční problémy spojené s poruchou komunikace u dospělých. Pacient obdrží dotazník a je požádán, aby si pečlivě přečetl každou otázku a označil odpověď, která nejlépe odráží jeho zkušenosti se sluchovou ztrátou. Dotazník vyplňuje samostatně; asistence zdravotníka je doporučena pouze v případě, že pacient má potíže s porozuměním některých položek nebo má doplňující otázky (zdravotník podává neutrální vysvětlení tak, aby neovlivnil pacientovu odpověď). Alternativně může lékař otázky z HHIA-Screening CZ pokládat sám a odpovědi zapisovat do elektronické podoby dotazníku, který je součástí pacientovy zprávy v ambulantním informačním systému. Dotazník obsahuje 10 vybraných otázek. Každá odpověď je bodově ohodnocena následovně: „Ano“ (4 body), „Občas“ (2 body) a „Ne“ (0 bodů). Celkové skóre je součtem bodů ze všech otázek, přičemž maximální možný zisk je 40 bodů. Výsledek v rozmezí 0–6 bodů se hodnotí jako negativní, zatímco skóre 8 a více bodů jako pozitivní nález při vyšetření sluchu.

DOTAZNÍK PROBLÉMŮ SE SLUCHEM PRO DOSPĚLÉ (ZKRÁCENÁ VERZE HHIA-Screening CZ)

Jméno a příjmení:	Rok narození:	Dnešní datum:
Pokyny: Účelem tohoto dotazníku je pojmenovat a popsat obtíže, které Vám mohou způsobovat Vaše problémy se sluchem. Zakroužkujte: jednu možnost Ano / Občas / Ne u každé otázky. Nepřeskakujte otázky ani v případě, že se konkrétním situacím kvůli problémům se sluchem vyhýbáte.		
Uvádějí Vás Vaše problémy se sluchem do rozpaků, když se seznamujete s novými lidmi?	Ano	Občas Ne
Způsobují u Vás Vaše problémy se sluchem pocity zklamání a marnosti, když mluvíte se členy Vaší rodiny?	Ano	Občas Ne
Máte problém slyšet, když někdo mluví šepotem?	Ano	Občas Ne
Cítíte se nějak omezováni Vašimi problémy se sluchem?	Ano	Občas Ne
Způsobují Vám Vaše problémy se sluchem obtíže při návštěvách přátel, příbuzných nebo sousedů?	Ano	Občas Ne
Způsobují Vám Vaše problémy se sluchem obtíže v kině nebo v divadle?	Ano	Občas Ne
Způsobují Vaše problémy se sluchem hádky mezi Vámi a Vaší rodinou?	Ano	Občas Ne

Způsobují Vám Vaše problémy se sluchem obtíže při poslechu televize nebo rádia?	Ano Občas Ne
Pocítujete, že Vás Vaše problémy spojené se sluchem limitují nebo Vám nějak překáží ve Vašem osobním a společenském životě?	Ano Občas Ne
Způsobují Vám Vaše problémy se sluchem obtíže, když jste v restauraci s příbuznými nebo s přáteli?	Ano Občas Ne
Celkové skóre:	

(2) Vyšetření šepotem v ambulanci všeobecného praktického lékaře

Vyšetření sluchu šepotem (Whispered Voice Test) je jednoduchý test určený k identifikaci pacientů s možnou poruchou sluchu a k jejich následnému odeslání na podrobnější audiometrické vyšetření. Test probíhá v tichém prostředí. Vyšetřující stojí za pacientem ve vzdálenosti natažené paže (přibližně 60 cm), aby se zabránilo odezírání. Pacient je požádán, aby si během testu stiskl prstem tragus netestovaného ucha a prováděl krouživé tření (samotné zakrytí bez tření neposkytuje dostatečné maskování), případně toto učiní vyšetřující lékař. Pacientovi je vysvětleno, že má opakovat písmena a čísla, která uslyší; pro ověření pochopení se doporučuje provést zkušební kolo s hlasitým vyslovením jednoduchého čísla, například „99“. Vyšetřující se plně nadechne a vydechne a poté zašeptá kombinaci tří číslic a/nebo písmen (například „5 B 6“, „8 M 3“, „K 5 R“, ...). Pacient opakuje to, co slyšel. Pokud neodpoví správně nebo vůbec, test se opakuje s jinou kombinací, aby se eliminoval efekt učení. Každé ucho se testuje maximálně dvěma kombinacemi tří znaků (celkem tedy šesti znaky). Po otestování jednoho ucha se stejným způsobem vyšetří i druhé ucho, opět s použitím jiných kombinací číslic a/nebo písmen. Vyhodnocení spočívá v tom, že pacient, který na každé testované straně správně zopakuje alespoň pět ze šesti číslic a/nebo písmen, prošel testem (vyšetření negativní).

(3) Kombinace zkrácené verze standardizovaného dotazníku „HHIA“ a vyšetření šepotem podle standardizovaného protokolu.

Výsledek dotazníku „HHIA“ v rozmezí 0–12 bodů se považuje za negativní, zatímco skóre 14 bodů a více značí pozitivní výsledek. Při orientačním vyšetření sluchu šepotem pacient testem projde, pokud na každé vyšetřované straně správně zopakuje alespoň čtyři ze šesti předříkávaných číslic nebo písmen. V takovém případě je výsledek vyšetření hodnocen jako negativní.

(4) Vyšetření tónové audiometrie „screeningovým audiometrem“ v ambulanci všeobecného praktického lékaře

Orientační vyšetření pomocí audiometru slouží k testování sluchu na čtyřech základních frekvencích: 500, 1000, 2000 a 4000 Hz při jednotné intenzitě 35 dB. Pacient je poučen o průběhu testu, nasadí si náhlavní sluchátka, která zajišťují izolaci od okolního hluku a má k dispozici tlačítko, které má stisknout pokaždé, když uslyší tón. Pro každé ucho jsou postupně testovány jednotlivé frekvence, přičemž výsledkem jsou čtyři naměřené údaje pro pravou i levou stranu. Pokud pacient slyší 6 a více testovaných tónů, prošel testem (orientační vyšetření sluchu je negativní).

Tabulka 1: Hodnocení orientačního vyšetření sluchu všeobecným praktickým lékařem

Metoda	Vyšetření negativní	Vyšetření pozitivní – odeslat na ORL
HHIA-Screening CZ	0 až 6 bodů	8 a více bodů
Vyšetření sluchu šepotem	na každé testované straně správně zopakuje alespoň pět ze šesti číslic a/nebo písmen	alespoň na jedné testované straně správně zopakuje čtyři a méně ze šesti číslic a/nebo písmen
Kombinace HHIA-Screening CZ a vyšetření sluchu šepotem	HHIA 0 až 12 bodů a zároveň na každé testované straně správně zopakuje alespoň čtyři ze šesti číslic a/nebo písmen	HHIA 14 a více bodů nebo alespoň na jedné testované straně správně zopakuje tři a méně ze šesti číslic a/nebo písmen
Tónová audiometrie screeningovým audiometrem	slyší 6 a více testovaných tónů	slyší 5 a méně testovaných tónů

Tabulka 2: Hodnocení vyšetření sluchu 71560 „Tónová audiometrie u dospělých nad 50 let po pozitivním záchytu nedoslýchavosti v rámci preventivní prohlídky“

Metoda	Vyšetření negativní	Vyšetření pozitivní – zůstává v péči ORL lékaře nebo foniatra
Tónová audiometrie	průměr frekvencí 500, 1000, 2000, 4000 Hz \leq 40 dB	průměr frekvencí 500, 1000, 2000, 4000 Hz \geq 41 dB

Odkazy:

https://is.muni.cz/el/1441/podzim2017/SPk808/um/klasifikace_sluchovych_vad.pdf

[61_zakladni_tonove_audiometrie_elektr_publ.pdf](#)